

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: 2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ - 9360015

Σχολικό Έτος: 2025 - 2026

Ημερομηνία Εξαγωγής: 25/06/2026

Σχολική Μονάδα: 2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ - 9360015

Στόχος Βελτίωσης:

Σκοπός του Σχεδίου Δράσης είναι η βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των μαθητών, η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας και η καλλιέργεια της αλληλεγγύης, της ευσυναίσθησης, του αλληλοσεβασμού, της εμπιστοσύνης και της αποδοχής της διαφορετικότητας, ώστε να δημιουργηθεί ένα ακόμη πιο ασφαλές, ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον μάθησης.

Σχέδιο Δράσης: "Όλοι μαζί είμαστε πάντα πιο δυνατοί!"

Άξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Συντονιστής Δράσης: ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Ο κύριος λόγος, που επιβάλλει την υλοποίηση ενός Σχεδίου Δράσης εστιασμένου στην οικοδόμηση υγιών σχέσεων μεταξύ των μαθητών, αφορά πρωτίστως την ανάγκη διαμόρφωσης ενός θετικού κλίματος συνεργασίας, ευσυναίσθησης, αλλά και συναισθημάτων ασφάλειας εντός του σχολικού περιβάλλοντος. Εξάλλου, οι σχέσεις μεταξύ των μαθητών επηρεάζουν καθοριστικά την ποιότητα της σχολικής ζωής και την αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διαδικασίας. Επομένως, η βελτίωσή τους αναμένεται να συμβάλει θετικά στην ανάπτυξη ενισχυτικών, υποστηρικτικών και αντισταθμιστικών παρεμβάσεων.

Το Νηπιαγωγείο, ως σχολείο-αφετηρία της σχολικής ζωής, είναι σημαντικό να εκπαιδεύει τους μαθητές με βιωματικές δράσεις για την ανάγκη σεβασμού του άλλου, ειρηνικής επίλυσης των ενδεχόμενων συγκρούσεων, δημιουργικής συνεργασίας για το κοινό καλό του συνόλου. Όταν η εκπαίδευση για την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών ξεκινήσει από μικρή ηλικία, είναι δυνατόν μακροπρόθεσμα τα φαινόμενα αποκλεισμού ή περιθωριοποίησης μερίδας αυτών να μειωθούν σημαντικά ή ,ακόμα καλύτερα, να εκλείψουν.

Σκοπός του Σχεδίου Δράσης είναι η βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των μαθητών, η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας και η καλλιέργεια της αλληλεγγύης, της ευσυναίσθησης, του αλληλοσεβασμού, της εμπιστοσύνης και της αποδοχής της διαφορετικότητας, ώστε να δημιουργηθεί ένα ακόμη πιο ασφαλές, ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον μάθησης.

Ειδικοί στόχοι

- Διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ μαθητών
- Ανάδειξη της ανάγκης καλής συνεργασίας
- Βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων και γενικότερα του κλίματος της τάξης,

- Συναινετική διαμόρφωση πλαισίου κανόνων καλής συμπεριφοράς των μαθητών («συμβολαίου» της τάξης),
- Ανάπτυξη ενισχυτικών ή και αντισταθμιστικών παρεμβάσεων στην περίπτωση που διαπιστωθεί πως κάποιιοι μαθητές αποκλείονται από την ομάδα
- Επιδίωξη της συμπερίληψης με την ενθάρρυνση της συμμετοχής όλων των μαθητών στη σχολική κοινότητα

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Αρχικά, θα γίνει προσδιορισμός των βασικών προβλημάτων που αφορούν τον άξονα που πραγματεύεται το παρόν Σχέδιο Δράσης και συνάμα μία ιεράρχηση των προβλημάτων αυτών κατά βαθμό προτεραιότητας που θα πρέπει να δοθεί.

Επόμενη ενέργεια θα είναι η ενημέρωση των γονέων: σε ομαδική συνάντηση, θα ενημερωθούν για τους λόγους υλοποίησης του Σχεδίου, για τους βασικούς στόχους που έχουν τεθεί και βέβαια για το παιδαγωγικό όφελος που θα αποκομίσουν οι μαθητές. Ένας διάλογος με τους γονείς, με παράλληλη καταγραφή των δικών τους απόψεων και προβληματισμών, θα βοηθήσει ουσιαστικά στην τελική διαμόρφωση των ενεργειών. Κρίνεται σημαντική άλλη μία συνάντηση με τους γονείς προς το τέλος της εφαρμογής του Σχεδίου, ως μία απολογιστική συνάντηση, στην οποία θα συζητηθούν τα πεπραγμένα.

Επόμενη ενέργεια θα είναι η καταγραφή των κανόνων συμπεριφοράς στο σχολικό πλαίσιο. Αυτό θα γίνει με τη μορφή του "Συμβολαίου Τάξης", αλλά κυρίως με την κατανόηση της σημασίας τήρησης των κανόνων που έχουν συμφωνηθεί. Οι κώδικες συμπεριφοράς θα οπτικοποιηθούν και να τοποθετηθούν σε εμφανή σημεία των τάξεων.

Θα οργανωθούν δραστηριότητες δεσίματος της ομάδας, παιχνίδια ρόλων, βιωματικές δράσεις, καθώς και ομαδικά παιχνίδια, που έχουν στόχο την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης. Παράλληλα, θα προταθούν στρατηγικές ειρηνικής επίλυσης ενδεχόμενων συγκρούσεων, διαχείρισης του θυμού και γόνιμης συζήτησης για την εύρεση των καλύτερων λύσεων για την ομάδα. Η ενέργεια αυτή θα συνδεθεί και με την υλοποίηση του τρίτου θεματικού κύκλου Εργαστηρίων Δεξιοτήτων για τα Δικαιώματα των Παιδιών.

Στη διάρκεια υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης θα υπάρχει ανατροφοδότηση της πορείας του: ένα αρχικό κι ένα τελικό ερωτηματολόγιο θα συμπληρωθούν και θα συμπεριλαμβάνουν όλες τις παραμέτρους που θα επιχειρηθεί να βελτιωθούν.

Τέλος, η αξιολόγηση της δράσης με τη μορφή περιγραφικής αξιολόγησης και καταγραφή των απόψεων του Συλλόγου Διδασκόντων θα αποτελέσει την τελική ενέργεια για την ολοκλήρωση του Σχεδίου.

Χρονοδιάγραμμα:

1. Ιανουάριος

-Σύγκληση του Συλλόγου Διδασκόντων για την ενημέρωση και δέσμευση όλων για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης.

-Ορισμός Συντονιστή και σύσταση ομάδων εργασίας.

-Καταμερισμός αρμοδιοτήτων στις ομάδες εργασίας.

-Καταγραφή και προγραμματισμός δράσεων.

-Προσδιορισμός και ιεράρχηση των προβλημάτων

-Επικοινωνία με τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης και φορείς.

-Έναρξη τήρησης μηνιαίου ημερολογίου δράσεων ανά ομάδα.

-Ορισμός δύο τακτικών συνεδριάσεων το μήνα για ενημέρωση της πορείας των δράσεων και επίλυση ενδεχόμενων προβλημάτων.

2. Φεβρουάριος

-Ενημέρωση των γονέων και καταγραφή των προτάσεών τους

3. Φεβρουάριος – Μάρτιος

-Διαμόρφωση του Κώδικα Συμπεριφοράς και του "Συμβολαίου Τάξης"

4. Μάρτιος – Μάιος

-Διδακτικές πρακτικές για τη βιωματική προσέγγιση της ενσυναίσθησης και του δεσίματος της ομάδας

-Δημιουργία ζευγαριών

-Το πορτρέτο του φίλου μου: Παρουσίαση στην ολομέλεια της τάξης της προσωπογραφίας και των προτιμήσεων του συμμαθητή-μέλους του ζευγαριού

-Παραγωγή ενός έργου που θα δουλέψουν από κοινού

-Δημιουργική απασχόληση των παιδιών στα διαλείμματα με κινητικά παιχνίδια σε ζευγάρια.

-Δημιουργία ενιαίου κώδικα συμπεριφοράς σε επίπεδο τάξης και σχολείου, ο οποίος θα αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων της σχολικής μονάδας

-Καθορισμός κοινής πολιτικής σε θέματα ασφαλείας όπως: πώς μπαίνουμε στην τάξη, πώς διασχίζουμε και χρησιμοποιούμε τους χώρους του σχολείου

-Δημιουργία βραβείων για τα παιδιά που δείχνουν σεβασμό και αλληλεγγύη στους άλλους.

5. Μάρτιος – Μάιος

-Δεξιότητες ειρηνικής διευθέτησης συγκρούσεων και βιωματικές δράσεις διαχείρισης θυμού

6. Φεβρουάριος – Μάιος

-Παρακολούθηση - ανατροφοδότηση της δράσης

7. Ιούνιος

-Αξιολόγηση της δράσης

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Ο σημαντικότερος πόρος του Σχεδίου Δράσης είναι το Ανθρώπινο Δυναμικό. Σε αυτό περιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας, οι μαθητές, οι γονείς αυτών, ειδικοί εξωτερικοί συνεργάτες (ψυχολόγος και κοινωνική λειτουργός) και βέβαια η Σύμβουλος Εκπαίδευσης Νηπιαγωγών του Νομού Μεσσηνίας. Ακολουθούν ο χρόνος υλοποίησης, η υλικοτεχνική υποδομή και οι οικονομικοί πόροι της σχολικής μονάδας.

Αρχικά, απαιτείται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα δράσεων, το οποίο επιτρέπει την καλύτερη οργάνωση του Σχεδίου Δράσης κι εξασφαλίζει ότι όλα τα πεδία του σχεδιασμού θα συμπεριληφθούν επαρκώς σε αυτό. Επιπροσθέτως, κρίνεται απαραίτητη και η υπάρχουσα υλικοτεχνική και τεχνολογική υποδομή της σχολικής μονάδας (υπολογιστής, tablets, beebots, εκτυπωτής, φωτοτυπικό μηχάνημα, αναλώσιμα, εποπτικό υλικό, επιτραπέζια παιχνίδια και επιδαπέδια παιχνίδια προαύλειου χώρου), ώστε να υποστηριχθεί η Δράση.

Τα ερευνητικά εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του Σχεδίου Δράσης είναι τα ακόλουθα:

- Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής
- Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων
- Σχέδια παρατήρησης συμπεριφοράς
- Ερωτηματολόγια κλειστού τύπου

Πιο αναλυτικά, θα αξιοποιηθεί η συστηματική παρατήρηση της συμπεριφοράς των μαθητών και της πορείας βελτίωσής της στη διάρκεια όλων των σταδίων υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης. Η πορεία κάθε ενέργειας θα αξιολογείται και θα παρουσιάζεται στην ολομέλεια του Συλλόγου Διδασκόντων. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι η τακτική ανατροφοδότηση κρίνεται αναγκαία, ώστε να μπορούν να συμπεριληφθούν ανά πάσα στιγμή συμπληρωματικές δράσεις, τροποποιήσεις και αναθεωρήσεις τόσο του Σχεδίου Δράσης, όσο και των επιμέρους δράσεων. Όσον αφορά τον προσδιορισμό και την ιεράρχηση των προβλημάτων, ο Σύλλογος Διδασκόντων θα διερευνά, θα καταγράφει τα προβλήματα και θα θέτει προτεραιότητες αντιμετώπισης, οι οποίες θα δύναται να επανεξεταστούν και να επαναπροσδιοριστούν όποτε κρίνεται απαραίτητο.

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

Η βελτίωση της σχολικής αποτελεσματικότητας θα διαφανεί μέσα από τα ακόλουθα κριτήρια επιτυχίας:

- Δημιουργία ποιοτικότερου σχολικού κλίματος.
- Δημιουργία σχολικής ταυτότητας κι ενδυνάμωση του αισθήματος της συνοχής της ομάδας και της ανάγκης του «ανήκειν»
- Βελτίωση της στάσης των μαθητών προς τους κανόνες καλής συμπεριφοράς της σχολικής ζωής σε δύο φάσεις-στάδια: α. αποδοχή από τους μαθητές ενός κοινού κώδικα συμπεριφοράς με τη διαμόρφωση ενός "συμβολαίου τάξης" με γενικά αποδεκτούς τρόπους συμπεριφοράς, τόσο μέσα στις τάξεις, όσο και στον προαύλειο χώρο του σχολείου και β. συνειδητοποίηση της σημασίας της τήρησης αυτών των από κοινού συμφωνημένων κανόνων.
- Απόκτηση δεξιοτήτων ειρηνικής διευθέτησης συγκρουσιακών καταστάσεων από τους μαθητές.
- Αποτύπωση αλλαγών στη συμπεριφορά των μαθητών (φθίνουσα πορεία της εκδήλωσης αρνητικών μορφών συμπεριφοράς ή ακόμα καλύτερα εξάλειψή τους) στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον, όπως αυτή θα αποτυπωθεί με τη βοήθεια των ερευνητικών εργαλείων που θα αξιοποιηθούν, αλλά και μέσα από τις συζητήσεις με τους γονείς των μαθητών .
- Κατάλληλος και στοχευμένος επιμερισμός του έργου αναφορικά με τους στόχους, όπως αυτοί αναφέρονται στο

χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, προκειμένου το Σχέδιο Δράσης να καταστεί αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο προς όφελος των μαθητών.

-Συνεργασία του συνόλου των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας και συστηματική ενημέρωση των γονέων για την πορεία των στόχων του Σχεδίου Δράσης τόσο κατά την πραγματοποίηση των ομαδικών συναντήσεων, όσο και κάθε φορά που θα κριθεί απαραίτητο.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Η παρακολούθηση κάθε ενέργειας του Σχεδίου Δράσης θα γίνεται κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων υλοποίησής του.

Η τακτική ανατροφοδότηση με τη σύνταξη δύο ερωτηματολογίων για τους συμμετέχοντες (το πρώτο κατά την έναρξη του Σχεδίου Δράσης και το δεύτερο στο τελικό στάδιο υλοποίησης του Σχεδίου) και την επακόλουθη σύγκριση των καταγραφών κρίνεται αναγκαία, ώστε να μπορούν να εκτιμηθούν ανά πάσα στιγμή τροποποιήσεις και συμπληρωματικές δράσεις του Σχεδίου, αλλά και για να αποτυπωθεί ο βαθμός ικανοποίησης των συμμετεχόντων.

Αναφορικά με τον προσδιορισμό και την ιεράρχηση των προβλημάτων, η ομάδα δράσης θα καταγράφει τα προβλήματα και θα θέτει προτεραιότητες αντιμετώπισης, οι οποίες θα βρίσκονται σε συνεχή επανεξέταση κι επαναπροσδιορισμό όπου χρειάζεται, ενώ η καταγραφή τους θα γίνεται στο Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής.

Επίσης, η συνεργασία του σχολείου με τους γονείς και η υλοποίηση δραστηριοτήτων θα παρακολουθούνται με σχετικές καταγραφές στο Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής και με σχετικές αναρτήσεις στο ιστολόγιο της σχολικής μονάδας. Σε αυτό θα αναρτηθούν και τα Συμβόλαια των Τάξεων, που θα διαμορφωθούν στα πλαίσια της καλλιέργειας της δεξιάς της ειρηνικής διευθέτησης των ενδεχόμενων συγκρούσεων.

Στο τέλος του σχολικού έτους, θα συνταχθεί η ετήσια έκθεση με τα αποτελέσματα του Σχεδίου Δράσης στην οποία θα περιλαμβάνονται ο αρχικός σχεδιασμός, ο βαθμός επίτευξης των στόχων του σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, ενδεχόμενες δυσκολίες κι αναθεωρήσεις, η διευθέτηση πιθανών προβλημάτων χρόνου, ο βαθμός ικανοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας από την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης, καθώς και η εκτίμηση της επιτυχίας και οι προοπτικές για περαιτέρω βελτίωση σε ενδεχόμενη υλοποίηση του Σχεδίου κατά την επόμενη σχολική χρονιά.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Μπράβο για το συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης. Παρουσιάζει σαφή παιδαγωγική στόχευση και ισχυρή συνάφεια με τον άξονα «Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών», καθώς εστιάζει ουσιαστικά στη βελτίωση του σχολικού κλίματος, στην καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και στην ενίσχυση αξιών όπως η ενσυναίσθηση, ο αλληλοσεβασμός, η συνεργασία και η αποδοχή της διαφορετικότητας. Η αναγκαιότητα τεκμηριώνεται με πληρότητα και συνδέεται άμεσα με τον ρόλο του νηπιαγωγείου ως αφετηρίας της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών.

Ο σχεδιασμός είναι αναλυτικός και συστηματικός, με σαφείς στόχους, οργανωμένο χρονοδιάγραμμα και ποικιλία βιωματικών δράσεων που προάγουν τη συνοχή της ομάδας, την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων και τη συμπερίληψη όλων των μαθητών. Θετικό στοιχείο αποτελεί η ενεργή εμπλοκή των γονέων, η αξιοποίηση συνεργατικών πρακτικών, καθώς και η πρόβλεψη συνεχούς παρακολούθησης και ανατροφοδότησης μέσα από κατάλληλα ερευνητικά εργαλεία. Τα κριτήρια επιτυχίας και οι διαδικασίες αξιολόγησης είναι σαφή και επιτρέπουν την αποτίμηση ουσιαστικών αλλαγών στη συμπεριφορά και στο κλίμα της σχολικής ζωής.

Συνολικά, πρόκειται για ένα καλά δομημένο και παιδαγωγικά τεκμηριωμένο Σχέδιο Δράσης, με ξεκάθαρη σκοπιμότητα και θετική προοπτική για τη σχολική μονάδα και τους μαθητές. Καλή επιτυχία στην υλοποίησή του.

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Η υλοποίηση της Δράσης εξελίχθηκε συστηματικά καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, ακολουθώντας πιστά τις φάσεις του αρχικού προγραμματισμού με άξονα τη βιωματική μάθηση και την ομαδοσυνεργατική προσέγγιση.

Κατά την πρώτη φάση (Ιανουάριος – αρχές Φεβρουαρίου), πραγματοποιήθηκαν τα εξής:

- έγινε σύγκλιση του Συλλόγου Διδασκόντων για ενημέρωση και δέσμευση όλων για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης.

-ορίστηκε ο Συντονιστής και συστάθηκαν οι ομάδες εργασίας.

- έγινε καταμερισμός αρμοδιοτήτων στις ομάδες εργασίας, καταγραφή και προγραμματισμός δράσεων και πραγματοποιήθηκε η αρχική χαρτογράφηση των κοινωνικών δικτύων της τάξης μέσω εστιασμένης παρατήρησης κατά το ελεύθερο παιχνίδι. Στη συνέχεια, οργανώθηκε η «Συνέλευση της Ολομέλειας», όπου τα παιδιά συζήτησαν, επεξεργάστηκαν και συνδιαμόρφωσαν το «Συμβόλαιο της Τάξης» και τον «Κώδικα Συμπεριφοράς» υπό το κεντρικό σύνθημα, που διαπνέει όλο το Σχέδιο Δράσης: «Όλοι μαζί είμαστε πάντα πιο δυνατοί». Οι κανόνες αποτυπώθηκαν εικαστικά και κάθε μαθητής έθεσε την προσωπική του σφραγίδα με το αποτύπωμα της παλάμης του. Παράλληλα, εφαρμόστηκαν καθημερινά παιχνίδια δεσίματος της ομάδας, γνωριμίας και εμπιστοσύνης, τα οποία σταθεροποίησαν τις πρώτες κοινωνικές επαφές μεταξύ νηπίων και προνηπίων.

Κατά τη δεύτερη φάση (μέσα Φεβρουαρίου-Μάρτιος), η δράση επικεντρώθηκε στην κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη. Καθιερώθηκε η καθημερινή ρουτίνα του «Συναισθηματομέτρου» κατά την πρωινή συγκέντρωση στην «παρεούλα», όπου τα παιδιά αναγνώριζαν και κατονομάζαν τη συναισθηματική τους κατάσταση με τη βοήθεια καρτών έκφρασης και των αγαπημένων μασκότ της τάξης (Πρόκειται για τα «τερατάκια» των χρωμάτων από το ομώνυμο παραμύθι της Anna Llenas) . Πραγματοποιήθηκαν στοχευμένες αναγνώσεις βιβλίων και δραματοποιήσεις με κούκλες, δίνοντας έμφαση στη διαχείριση του θυμού και της ματαίωσης. Κομβικό σημείο υπήρξε η εισαγωγή και η οργάνωση της «Γωνιάς της Συμφιλίωσης» στο χώρο της τάξης. Τα παιδιά έμαθαν το μοτίβο των τεσσάρων βημάτων για την επίλυση των συγκρούσεων (Σταματώ, Αναπνέω, Εκφράζομαι, Προτείνω λύση), το οποίο υποστηρίχθηκε από τα ανάλογα οπτικά βοηθήματα, αναπτύσσοντας κατ' αυτό τον τρόπο δεξιότητες ειρηνικής διευθέτησης συγκρούσεων και διαχείρισης του θυμού.

Κατά την τρίτη φάση (Απρίλιος-Μάιος), εφαρμόστηκε η μέθοδος των σχεδίων εργασίας (projects) με τη συγκρότηση σκόπιμα μεικτών και ετερογενών μικρών ομάδων (3-4 ατόμων). Τα παιδιά ανέλαβαν κοινές αποστολές μεγάλης κλίμακας (π.χ. κατασκευή ομαδικών κολλάζ από ανακυκλώσιμα υλικά σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα εργαστήρια Δεξιοτήτων, που υλοποιούνταν στα δύο τμήματα της σχολικής μονάδας), όπου η επιτυχία του τελικού έργου εξαρτιόταν από τη συνεισφορά και τη συνεργασία όλων των μελών.

Στον προαύλειο χώρο της σχολικής μονάδας, οργανώθηκαν παιχνίδια συνεργασίας (π.χ. παιχνίδια με το χρωματιστό αλεξίπτωτο, ομαδικές σκυταλοδρομίες, το παραδοσιακό γαϊτανάκι), όπου οι κανόνες τροποποιούνταν, ώστε να εξασφαλίζεται η ισότιμη συμμετοχή και να αποφεύγεται η περιθωριοποίηση των πιο ντροπαλών παιδιών.

Κατά την τελική φάση (Ιούνιος), έγινε η αξιολόγηση της Δράσης με τη διαμόρφωση του τελικού κοινωνιογράμματος για τη μέτρηση της ποιοτικής μεταβολής των σχέσεων μεταξύ των παιδιών και με την πραγματοποίηση του συλλογικού αναστοχασμού στην ολομέλεια. Το Σχέδιο Δράσης ολοκληρώθηκε με τη διοργάνωση της «Γιορτής της Ομάδας», παρουσία των γονέων, όπου τα παιδιά επιβραβεύτηκαν για τις συνεργατικές τους στάσεις και παρουσίασαν τις καλλιτεχνικές συνεργατικές δημιουργίες τους.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Ο αρχικός σχεδιασμός εφαρμόστηκε στο μεγαλύτερο ποσοστό του, ωστόσο κρίθηκε παιδαγωγικά αναγκαία μια σημαντική τροποποίηση κατά την τρίτη φάση. Αρχικά, είχε προβλεφθεί η άμεση ένταξη των παιδιών σε τετραμελείς ομάδες εργασίας για την υλοποίηση των projects. Η εκπαιδευτική πράξη έδειξε ότι κάποια παιδιά, κυρίως προνήπια, εμφάνιζαν αρκετά συχνά παθητική στάση και αμηχανία μπροστά στις απαιτήσεις μιας μεγαλύτερης των δύο ατόμων ομάδας.

Για τον λόγο αυτό, εφαρμόστηκε μια μικρή αλλά ουσιαστική διαφοροποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας: τα παιδιά εργάστηκαν αρχικά σε σταθερά «ζευγάρια φιλίας» (δυάδες, αποτελούμενες από ένα νήπιο και ένα προνήπιο). Μόλις οικοδομήθηκε το αίσθημα της ασφάλειας και της οικειότητας, τα ζευγάρια ενώθηκαν ανά δύο, συγκροτώντας τις τετραμελείς ομάδες. Η προσαρμογή αυτή λειτούργησε ως γέφυρα κοινωνικοποίησης κι εξασφάλισε την ενεργό συμμετοχή όλων των παιδιών στις δραστηριότητες.

Αποτελέσματα της Δράσης

Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της Δράσης υπήρξαν εξαιρετικά θετικά, επιφέροντας μια ριζική και ποιοτική αλλαγή στο κλίμα της σχολικής τάξης:

- Κοινωνική ενσωμάτωση: Επιτεύχθηκε η πλήρης κοινωνική ένταξη των εσωστρεφών παιδιών. Τα δίκτυα των υποομάδων έγιναν πιο «ανοιχτά» και προσβάσιμα, εξαλείφοντας πλήρως τις τάσεις απομόνωσης κατά το διάλειμμα στην αυλή.
- Μείωση συγκρούσεων: Παρατηρήθηκε εμφανής μείωση των περιστατικών λεκτικής ή σωματικής επιθετικότητας. Οι καθημερινές μικροδιαφωνίες στις γωνιές παιχνιδιού έπαψαν να κλιμακώνονται, καθώς τα παιδιά καλλιέργησαν τη δεξιότητα του διαλόγου.
- Εμπλουτισμός λεξιλογίου: Το καθημερινό λεξιλόγιο των παιδιών εμπλουτίστηκε με εκφράσεις αλληλεγγύης (π.χ. «σε καταλαβαίνω», «θέλεις να μοιραστούμε το παιχνίδι;»).
- Συλλογική ταυτότητα: Εδραιώθηκε η αίσθηση του «ανήκειν». Τα παιδιά έμαθαν να αντιλαμβάνονται την τάξη ως μια προστατευτική ομάδα, όπου η επιτυχία είναι συλλογική και η διαφορετικότητα γίνεται αποδεκτή κι «αγκαλιάζεται».

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Η επιτυχής έκβαση της δράσης βασίστηκε στις εξής καθοριστικές παραμέτρους:

- Η συστηματικότητα και η σταθερότητα: Οι δραστηριότητες δεν είχαν αποσπασματικό χαρακτήρα, αλλά εντάχθηκαν συστηματικά στις καθημερινές ρουτίνες του σχολικού προγράμματος, δημιουργώντας ένα προβλέψιμο και

ασφαλές πλαίσιο για τα παιδιά.

- Η χρήση οπτικοποιημένου υλικού: Η ύπαρξη μόνιμων παραστατικών εικόνων στη Γωνιά της Συμφιλίωσης και το Συμβόλαιο της Τάξης λειτούργησαν ως εξαιρετικά γνωστικά βοηθήματα, επιτρέποντας κυρίως στα προνήπια να αυτονομηθούν γρήγορα στη διαχείριση των μεταξύ τους σχέσεων και συγκρούσεων.
- Η βιωματική φύση των δραστηριοτήτων: Το γεγονός ότι η συνεργασία δε διδάχθηκε θεωρητικά, αλλά βιώθηκε μέσα από το παιχνίδι, το κουκλοθέατρο και τα projects, έκανε τις νέες συμπεριφορές άμεσα λειτουργικές για τα παιδιά.
- Η υποστηρικτική στάση των γονέων: Η έγκαιρη ενημέρωσή τους για το υπό μελέτη Σχέδιο Δράσης οδήγησε στην υιοθέτηση παρόμοιων πρακτικών διαχείρισης συγκρούσεων και στο σπίτι, ενισχύοντας τη σταθερότητα των μηνυμάτων που δέχονταν τα παιδιά στο σχολικό και οικιακό περβόλλον τους.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Κατά την υλοποίηση της δράσης αναδύθηκαν συγκεκριμένες προκλήσεις, οι οποίες ωστόσο αντιμετωπίστηκαν άμεσα με τις κατάλληλες παιδαγωγικές παρεμβάσεις:

- Ανομοιογένεια στην κοινωνική ετοιμότητα: Η συνύπαρξη νηπίων (με προηγούμενη σχολική εμπειρία) και προνηπίων (που εισέρχονταν για πρώτη φορά σε οργανωμένο σχολικό πλαίσιο) δημιούργησε αρχικά κάποια προβλήματα στις δεξιότητες μοιράσματος και επικοινωνίας. Η δυσκολία αυτή ξεπεράστηκε με τη στρατηγική των «ζευγαριών φιλίας».
- Διαχείριση θυμού: Ορισμένα παιδιά με χαμηλό όριο ανοχής στη ματαίωση δυσκολεύτηκαν αρχικά να πειθαρχήσουν στα στάδια της Γωνιάς της Συμφιλίωσης, όταν βρίσκονταν σε κατάσταση έντασης. Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, εισήχθη το «μπαλόκι του θυμού» (ένα μαλακό σφουγγαρένιο μπαλόκι για εκτόνωση) ως προκαταρκτικό στάδιο χαλάρωσης κι εκτόνωσης, πριν την έναρξη του διαλόγου.
- Χρονικοί περιορισμοί: Η ανάγκη για εις βάθος συζήτηση κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων συχνά πίεζε το χρονικό πλαίσιο των οργανωμένων δραστηριοτήτων, γεγονός που αντιμετωπίστηκε με μεγαλύτερη ευελιξία στη διαχείριση του ημερήσιου ωρολογίου προγράμματος.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

- Υλικό που αξιοποιήθηκε: Επιλεγμένα έργα παιδικής λογοτεχνίας εστιασμένα στην ενσυναίσθηση, τη φιλία και τη συνεργασία. Σε αυτό το σημείο, αξίζει να

σημειωθεί η ουσιαστική βοήθεια της φιλοξενίας στη σχολική μονάδα για τρεις εβδομάδες του προγράμματος «Βιβλία σε ρόδες» της πολιτιστικής εταιρείας: Πύρνα 2.Εποπτικό υλικό, όπως κάρτες συναισθημάτων, καθρέφτες, πίνακες διπλής εισόδου, κούκλες κουκλοθεάτρου, καθώς και 3. Τα απαραίτητα αναλώσιμα υλικά χειροτεχνίας.

• Υλικό που παρήχθη:

1. Το «Συμβόλαιο της Τάξης»
2. Οι σταθερές καρτέλες των τεσσάρων βημάτων επίλυσης συγκρούσεων για τη Γωνιά της Συμφιλίωσης.
3. Μαγνητικές κάρτες για την καθημερινή αποτύπωση των συναισθημάτων.
4. Ομαδικά εικαστικά έργα μεγάλης κλίμακας (κολλάζ).

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Στο πλαίσιο της υποστήριξης της δράσης, οι εκπαιδευτικοί του σχολείου

συμμετείχαν στις παρακάτω δράσεις:

- Ενδοσχολική επιμορφωτική συνάντηση, παρουσία των γονέων των μαθητών (σε συνεργασία με μέλος της επιστημονικής ομάδας του ΚΕ.Π.Ε.Π.Ψ.Υ (Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας) της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας - σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ με θέμα: "Γονείς και Παιδιά στην πορεία της ζωής: Ο εαυτός μας - ο σημαντικός μας Άλλος"
- Παρακολούθηση των σεμιναρίων με τίτλους: 1.«Διδάσκοντας Βιωματικά: Τεχνικές Διδασκαλίας και Βιωματική Μέθοδος» και 2. «Το σχολείο ως οργανισμός μάθησης και η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών» διάρκειας 15 ωρών της Επιστημονικής Ένωσης για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.)
- Παρακολούθηση του σεμιναρίου με τίτλο: «Τεχνητή νοημοσύνη (AI) στην εκπαίδευση» του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σε συνεργασία με το ΚΔΒΜ Bright Academy
- Ασύγχρονη μελέτη και αξιοποίηση του επιμορφωτικού υλικού του ΙΕΠ για τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων με έμφαση στη θεματική ενότητα «*Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη*».
- Συνεδριάσεις του Συλλόγου Εκπαιδευτικού Προσωπικού με χαρακτήρα εσωτερικής επιμόρφωσης, για την ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

- Ενσωμάτωση στον Εσωτερικό Κανονισμό: Προτείνεται η παγιώση στη χρήση

της «Γωνιάς της Συμφιλίωσης» και του πρωτοκόλλου των τεσσάρων βημάτων ως σταθερής σχολικής πολιτικής για τη διαχείριση της συμπεριφοράς, η οποία θα εφαρμόζεται στα τμήματα του Νηπιαγωγείου από την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς.

- Διάχυση στην εκπαιδευτική κοινότητα: Παρουσίαση των παραχθέντων οπτικών εργαλείων και της μεθοδολογίας των μεικτών δυάδων σε κοινή συνεδρίαση όμορων Νηπιαγωγείων, ως μια δοκιμασμένη κι επιτυχής πρακτική πρόληψης του σχολικού εκφοβισμού.
- Ψηφιακό αποθετήριο: Ανάρτηση των πεπραγμένων στο επίσημο ιστολόγιο του σχολείου, ώστε να είναι προσβάσιμα από γονείς και άλλους εκπαιδευτικούς.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Επιμόρφωση στην Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία: Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε σύγχρονες τεχνικές συγκρότησης και διαχείρισης ανομοιογενών μαθητικών ομάδων, με σκοπό την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής μάθησης στην τάξη.

Βιωματικές Δραστηριότητες: Επιμόρφωση στη λειτουργική οργάνωση των γωνιών/κέντρων ενδιαφέροντος της τάξης με στόχο την ενθάρρυνση της συνεργασίας των παιδιών.

Διαχείριση Συγκρούσεων: Ενδοσχολική επιμόρφωση για την εκπαίδευση των παιδιών στην ειρηνική επίλυση καθημερινών συγκρούσεων και στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης».

Συμπεριληπτικές Πρακτικές: Επιμόρφωση σε πρακτικές ένταξης κι ενεργού συμμετοχής παιδιών με ιδιαίτερες δυσκολίες ή διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο στις καθημερινές ομαδικές δραστηριότητες.

Οργάνωση Κέντρων Ενδιαφέροντος: Επιμόρφωση στη λειτουργική οργάνωση των κέντρων ενδιαφέροντος της τάξης με στόχο την ενθάρρυνση της αυτόνομης συνεργασίας και της κοινής δράσης των παιδιών.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

- Συνέχιση της παρούσας δράσης: Προτείνεται η διατήρηση της βασικής φιλοσοφίας της δράσης: «Όλοι μαζί είμαστε πάντα πιο δυνατοί» με επέκταση του πεδίου εφαρμογής της και την επόμενη σχολική χρονιά. Σχεδιάζεται η μεταφορά των εκπαιδευτικών πρακτικών της Γωνιάς της Συμφιλίωσης και στην αυλή του σχολείου, μέσω της δημιουργίας ενός μόνιμου και κατάλληλα διαμορφωμένου χώρου με την επωνυμία: «Τα παγκάκια της Φιλίας», τον οποίο τα παιδιά θα μπορούν να επισκέπτονται κατά τη διάρκεια του διαλείμματος.
- Σχεδιασμός Νέας Δράσης: Προτείνεται ο σχεδιασμός ενός νέου Σχεδίου Δράσης για το επόμενο έτος, το οποίο θα εστιάζει στην «Ομαλή Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο». Η νέα αυτή δράση θα αξιοποιήσει τις ήδη κατακτημένες συνεργατικές δεξιότητες των παιδιών, μεταφέροντάς τις σε κοινές δραστηριότητες με τις Α' Τάξεις των όμορων Δημοτικών Σχολείων, διασφαλίζοντας τη συνέχεια της κοινωνικής τους ανάπτυξης σε ένα νέο σχολικό περιβάλλον.